

Αναστάσιος Σπηλιόπουλος
Γιώργος Καπρίνης
Κλεάνθης Γρίβας

Κι όμως υπάρχει λύση*

Ενώ σχεδόν κάθε εβδομάδα ανακοινώνεται η κήρυξη κι ενός ακόμα ιερού πολέμου εναντίον ορισμένων ναρκωτικών και οργανώνεται η γεμάτη θρησκευτικό ζήλο και φανατισμό «σταυροφορία» που του αντιστοιχεί η τοξικομανία αυξάνεται με αλματώδεις ρυθμούς.

Κι ενώ οι κάθε είδους επαγγελματίες «σταυροφόροι» πληθαίνουν και ευημερούν, οι τοξικομανείς διαλύονται σωματοψυχικά και πολλαπλασιάζονται.

Η παράνομη τοξικομανία (όπιο, ηρωίνη, κοκάϊνη χασίς κ. α) διώκεται και διογκώνεται. Η νόμιμη τοξικομανία (αλκοόλ, καπνός, διάφορες ψυχοενεργές ουσίες, κ. α. προωθείται και επεκτείνεται.

Οι παράνομοι τοξικομανείς διώκονται, υποφέρουν, πεθαίνουν και αυξάνονται. Οι νόμιμοι τοξικομανείς καθαγιάζονται, υποφέρουν, πεθαίνουν και πολλαπλασιάζονται: Η τοξικομανία θριαμβεύει και η κοινωνία αποσυντίθεται...

Μπορούμε να σώσουμε αυτόν τον αφανιστικό φαύλο κύκλο;

Η απάντησή μας είναι καταφατική. Αλλά αυτό προϋποθέτει τη λήψη ορισμένων απλών, απολύτως εφαρμόσιμων, αποτελεσματικών και με ελαχιστότατο κόστος, μέτρων που θέλουν «αρετή και τόλμη» γιατί στρέφονται ευθέως ενάντια στους θεσμούς και τα συμφέρο-

***ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ**

Δημοσιεύουμε τις σχετικές προτάσεις της «Ειδικής Επιτροπής του Ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης για την κριτική του κυβερνητικού νομοσχεδίου για τα ναρκωτικά» όπως διατυπώνονται στην Έκθεσή της που έγινε ομόφωνα δεκτή απ' τα μέλη της Επιτροπής το Δεκέμβριο του 1986 και δόθηκε στη δημοσιότητα στις αρχές Ιανουαρίου 1987. Στην τριμελή Ειδική Επιτροπή συμμετείχε ο πρόεδρος του ΙΣΘ κ. Αναστ. Σπηλιόπουλος, ο αν. καθηγητής της ψυχιατρικής στο ΑΠΘ κ. Γιώργος Καπρίνης και ο ψυχίατρος κ. Κλ. Γρίβας ο οποίος και εισηγήθηκε την Έκθεση.

ντα που εποικοδομήθηκαν πάνω στο έδαφος της τοξικομανίας.

Όλες οι προσπάθειες πούγιναν μέχρι σήμερα στη χώρα μας σ' αυτή την κατεύθυνση κατέληξαν σε παταγώδη αποτυχία γιατί στηρίζονταν στην *καταστολή* που δρα πάντοτε προκαλώντας αποτελέσματα αντίθετα απ' τα αναμενόμενα :

Ενίσχυσαν τους κατασταλτικούς μηχανισμούς και αύξησαν το κόστος συντήρησης και λειτουργίας τους, επιβαρύνοντας όλο και περισσότερο την κοινωνία, πολιτικά και οικονομικά.

Ενίσχυσαν τη «μαύρη αγορά» με την συνεχή αύξηση της τιμής του «προϊόντος» (πριμοδοτώντας την διαρκή ανακύκλωση της σχέσης: «μεγαλύτερος κίνδυνος = υψηλότερη τιμή = περισσότερα κέρδη», κ. ο. κ.).

Αύξησαν τον αριθμό των θυμάτων (σε νεκρούς και «ζωντανούς-νεκρούς).

Αύξησαν τον αριθμό των ανθρώπων που καταστρέφονται εξαιτίας παράλογα άδικων ποινικών διώξεων...

Η καταστολή έδωσε εξετάσεις και απέτυχε οικτρά αναπαράγοντας πολλαπλασιαστικά τα τραγικά προβλήματα που υποτίθεται πως επεδίωκε να λύσει.

Είναι λοιπόν καιρός να το συνειδητοποιήσουμε και (κλείνοντας οριστικά το κεφάλαιο «καταστολή») να αναπροσανατολίσουμε τη σκέψη και τις μεθόδους μας.

Για το σκοπό αυτό διεκδικούμε την εφαρμογή *τεσσάρων μέτρων* (απλών, αποτελεσματικών, άμεσα εφαρμόσιμων και ασήμαντων κόστους) που συνθέτουν την *πρόταση της επιτροπής του ιατρικού συλλόγου Θεσσαλονίκης* για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών:

1

Η αποποινικοποίηση της χρήσης όλων των ψυχοτρόπων ουσιών

Στα πλαίσια αυτά, θεωρούμε ιδιαίτερα επείγουσα και αναγκαία την αποποινικοποίηση της χρήσης της κάνναβης, της κατοχής της τουλάχιστον μέχρι 1 ουγγιά (28,5 γραμμάρια) και της καλλιέργειάς της για προσωπική χρήση (μέχρι μια ορισμένη ποσότητα σύμφωνα με τις επιστημονικά τεκμηριωμένες εκθέσεις πολλών κυβερνητικών επιτροπών και διεθνών οργανισμών και τις αποδεδειγμένα θετικές εμπειρίες πολλών άλλων χωρών (βλ. πίνακες 3, 4 και 5). Αυτό θάχει σαν αποτέλεσμα:

1. Την άμεση εξάλειψη της «μαύρης αγοράς» κάνναβης απ' αφορμή την αντικειμενική αδυναμία για προσπορισμό κέρδους απ' την εμπορία της.
2. Την εκμείνιση του τεράστιου αριθμού των ενδυνάμει δήθεν εγκληματιών που παράγονται ευθέως απ' την ποινικοποίηση.
3. Τη μείωση του ποσοστού ετήσιας αύξησης των χρηστών κάνναβης.
4. Την εντυπωσιακή ελάττωση του (συνεχώς αυξανόμενου κόστους συντήρησης και λειτουργίας των δικαστικών, δικαστικών και σωφρονιστικών μηχανισμών, και το οποίο βαρραίνει όλο το κοινωνικό σώμα.
5. Την περιστολή της χρήσης της ηρωΐνης (κατά κύριο λόγο) του αλκοόλ του καπνού κλπ.

2

Η διατήρηση της ποινικοποίησης του εμπορίου όλων των τοξικομανιογόνων ουσιών

3

Η διάθεση των τοξικομανιογόνων ουσιών στους αποδεδειγμένα εξαρτημένους από νοσηλευτικά ιδρύματα

Το μέτρο αυτό αφορά ιδιαίτερα την ηρωίνη και τα υποκατάστατα της και η χορήγησή τους θα γίνεται μέσα στο νοσοκομείο στους εφοδιασμένους με ειδική κάρτα εξαρτημένους. Αυτό θα είχε σαν αποτέλεσμα:

1. Την άμεση και οριστική *εξάλειψη της μαύρης αγοράς* απ' αφορμή την προκύπτουσα αδυναμία να πραγματοποιούνται στα πλαίσιά της όχι τα σημερινά υπερκέρδη, αλλά ούτε καν κέρδη.

Για παράδειγμα ποιος καρκινοπαθής διανοείται να εξασφαλίσει τη μορφίνη πούχει ανάγκη, προσφεύγοντας στις υπέρογκες τιμές της μαύρης αγοράς, τη στιγμή πούχει το δικαίωμα να την προμηθεύεται νόμιμα και σε κανονικές τιμές; Και μια κοινωνία που -καλώς- φροντίζει να μετριάξει μ' αυτό τον τρόπο και όσο είναι δυνατόν τις οδύνες 2-3 εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων που πάσχουν από μια πληθώρα επώδυνων και ανιάτων νοσημάτων, *γιατί αρνιέται* (ενώ μπορεί) να εξασφαλίσει με τον ίδιο τρόπο ανθρωπινότερες συνθήκες ύπαρξης στους 5 - 6 χιλιάδες ηρωινομανείς της χώρας μας, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα και τον εαυτό της απ' την αποσύνθεση;

Ενάντια σ' αυτή τη μεθόδευση δεν μπορεί να προβληθεί το αφελές επιχείρημα της οικονομικής επιβάρυνσης του δημοσίου *γιατί* με κόστος 10 δρχ. ανά αμπούλα (η αξιοπρεπής συντήρηση των ηρωινο-εξαρτημένων) στοιχίζει στην ελληνική κοινωνία πολύ λιγότερο απ' τα έξοδα λειτουργίας έστω και μιας γραφειοκρατικής «επιτροπής για τα ναρκωτικά» (για να μην αναφερθούμε στα πολυδάπανα και απολύτως αναποτελεσματικά «προγράμματα αποτοξίνωσης»)...

2. Τη δραστική *ανακοπή της συνεχούς αύξησης του αριθμού των εξαρτημένων* από «σκληρές» τοξικομανιογόνες ουσίες, δεδομένου ότι η αδυναμία προσπορισμού υπέρογκων κερδών σε συνδυασμό με τους ποινικούς κινδύνους, *αίρει* το λόγο ύπαρξης των υφιστάμενων μαυραγορίτικων μηχανισμών που διαχειρίζονται την υπόθεση του εθισμού νέων θυμάτων με τρόπο ώστε να διατηρείται η κατανάλωση αυτών των ουσιών σε «συμφέροντα» επίπεδα.

3. Την *άμεση εξάλειψη των αδικημάτων* (κλοπές, πορνεία, κλπ) στα οποία σπρώχνεται ο μη-προνομιούχος τοξικομανής προκειμένου να εξασφαλίσει την ουσία απ' την οποία είναι εξαρτημένος.

4. Την *άμεση εξάλειψη των ασθενειών και των θανάτων* που οφείλονται σχεδόν αποκλειστικά στις (λόγω παρανομίας) άθλιες συνθήκες λήψης της ουσίας.

5. Τη *διασφάλιση* (στους γιατρούς των νοσηλευτηρίων) της *δυνατότητας* να παρεμβαίνουν βοηθητικά και αποτελεσματικά στην κρίσιμη (για κάθε προσπάθεια απεξάρτησης) στιγμή που ο εξαρτημένος θα εκδηλώσει την επιθυμία αποκοπής του απ' την συγκεκριμένη ουσία (στιγμή που έρχεται κάποτε για κάθε τοξικο-εξαρτημένο άτομο), δεδομένου ότι καμιά αποτοξινωτική προσπάθεια δεν αποδίδει αν δεν ανταποκρίνεται στην επιθυμία και τη θέληση του ίδιου του τοξικο-εξαρτημένου να απεξαρτηθεί.

4

Η δημιουργία γνήσια αυτοδιαχειριζομένων κοινοδιακών κοινοτήτων όπου μέσα σ' ένα κλίμα κατανόησης αποδοχής και προστασίας, ο εξαρτημένος θα μπορεί να οικοδομεί ένα καινούργιο - δικό του- μοντέλο ζωής και προσωπικών σχέσεων που θ' αντιπαρατίθεται στις αλλότριες καταναγκαστικές σχέσεις, ενάντια στις οποίες στράφηκε ασυνείδητα με την τοξικο- εξάρτησή του.

Σ' αυτές τις κοινότητες που πρέπει να λειτουργούν έξω από κάθε γραφειοκρατική ρύθμιση, οι διάφοροι δήθεν «ειδικοί» (γιατί σε θέματα αποτοξίνωσης δεν υπάρχουν ειδικοί χωρίς εισαγωγικά) μπορούν να παίζουν ένα χρήσιμο συμβουλευτικό ρόλο *μόνο* αν είναι απογυγνόμενοι από κάθε *θεσμοποιημένη* δυνατότητα για άσκηση εξουσίας και καταναγκασμού.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερή η θέλησή μας να συμβάλουμε (στο μέτρο των δυνάμεών μας) στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών με ένα τρόπο που θα διασφαλίζει πραγματικά και τα θύματά τους και την κοινωνία, από το άθλιο παρόν και το ζοφερό μέλλον που μας επιφυλλάσσει η εφιαλτική αέναη ανακύκλωση της τοξικομανίας και της καταστολής.

Μπροστά στην επιλογή μεταξύ της *υποδούλωσης* στα ναρκωτικά και την καταστολή και της *απελευθέρωσης* και από τα ναρκωτικά και από την καταστολή, τοποθετούμαστε αταλάντευτα *υπέρ* της απελευθέρωσης, έχοντας πλήρη συνείδηση του γεγονότος ότι μια τέτοια επιλογή είναι *γνήσια πολιτική* (με τη σημαντική έννοια του όρου) ανεξάρτητα απ' το αν εκφράζεται με όρους ιατρικούς ή νομικούς...

Ναρκωτικά : Επιλογή από τη βιβλιογραφία

(Α) Βιβλία

- Αγιουτάντης Γ., *Τοξικολογία*, Παρισιάνος, Αθήνα, 1973.
- Βαρώνος Δ., *Ιατρική Φαρμακολογία*, Παρισιάνος, Αθήνα, 1987.
- Γρίβας Κλ., *Αποδιοπομπαίος Τράγος: Ψυχική «αρρώστια» και Τοξικομανία*, Μαλλιάρης, Θεσ/νίκη, 1984.
- Γρίβας Κλ., *Η Εξουσία της Βίας*, Ιανός, Θεσ/νίκη, 1987.
- Δαβαρούκας Α. - Σουρέτης Γ., *Τοξικομανία: Προβλήματα κι αλήθειες*, Αθήνα, 1982.
- Καράμπελας Λ., *Η νομοθετική αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών*, Αθήνα, 1985.
- Καρατσαφέρης Σπ., *Αποκαλύπτω ότι κρύβουν για τα ναρκωτικά*, Κάκτος, Αθήνα, 1982.
- Καυκαλίδης Α., *Η γνώση της μητέρας, η αυτογνωσία με ψυχοδραστικά φάρμακα*, Ολκός, Αθήνα, 1980.
- Κουτσελίνης Α., *Ιατροδικαστικά προβλήματα επί της τοξικομανίας του «χασίς»*, Αθήνα, 1971.
- Κουτσελίνης Α., Δημόπουλος Γ., *Ναρκωτικά συνοπτική παρουσίασις*, Gutenberg, Αθήνα, 1973.
- Λογαράς Γ., *Φαρμακολογία*, Θεσ/νίκη, 1974.
- Λογαράς Γ., *Εγχειρίδιο Φαρμακολογίας και φαρμακοδυναμικής*, Θεσ/νίκη, 1976.
- Μαρσέλος Μ., *Ναρκωτικά*, Λίτσας, Αθήνα, 1986.
- Μεσημέρης Στ., *Οι ναρκωμανείς και το κοινωνικό σύστημα*, ΟΔΕΒ, Αθήνα, 1975.
- Μπούκης Δ., *Τα ναρκωτικά σήμερα*, Πειραιάς, 1983.
- Οικονομόπουλος Γ., *Ψυχεδελικά ή Ψυχοδραστικά*, Κοινότητα, Αθήνα, 1980.
- Πανούσης Γ., *Ναρκωτικά ή άλλη όψη του πραγματικού*, Σάκκουλας, Αθήνα, 1982.
- Αρναο Γ., *Το Απαγορευμένο Χόρτο: Έκθεση για το Χασίς και τη Μαριχουάνα*, Νέα Σύνορα, Αθήνα, 1983.
- Αρναο Γ., *Κοκαΐνη: Ιστορία και επιστημονική αλήθεια*, Νέα Σύνορα, Αθήνα, 1982.
- Arteau A., *Η Μεγάλη Νύχτα και η Μεγάλη Μέρα*, Αιγόκερως, Αθήνα, 1981.
- Baudelaire C., *Τεχνητοί Παράδεισοι*, Εγνατία, Θεσ/νίκη, 1969.
- Blumir G., *Ηρώνη*, Νέα Σύνορα, Αθήνα, 1982.
- Braude M., Szara S., *Pharmacology of Marijuana*, Raven Press, USA, 1978.
- Cancrini L., *Τοξικομανίες*, Αποσπερίτης, Αθήνα, χχ.
- Castaneda G., *Η διδασκαλία του Δον Χουάν*, Καστανιώτης, Αθήνα, 1977.
- Christiane F., *Πόρνη και Τοξικομανής*, Εξάντας, Αθήνα, 1980.
- Cocteau J., *Το Όπιο*, Αιγόκερως, Αθήνα, 1982.
- Cohen S., *Drugs of Hallucinations*, Paladin, USA, xx.
- Cooper D., *Η Γραμματική της Ζωής (1974)*, Καστανιώτης, Αθήνα, 1977.
- Engels F., *Η Κατάσταση της Εργατικής Τάξης στην Αγγλία (1845)*, Μπάυρον, Αθήνα, 1974.
- Freedman A., Kaplan & Sadock, *Comprehensive Textbook of Psychiatry*, William and Wilkins, 3rd edition, 1981.
- Grinspoon L., *Marijuana Reconsidered (1971)*, Harvard University Press, USA, 1979.
- Haxley A., *Οι Θύρες της Ενόρασης (1954)*, Ουρανός και Κόλαση (1956), Απόπειρα, Αθήνα, 1980.
- Hoffman A., *LSD, my problem child*, Mcgr.-Hill Co, NY, 1981.
- Hoffman A., Schules R., *Plants of God: Origins of Hallucinogenic Use*, (1971), Van der Mark Editions, N.Y., 1987.
- Hoffman A., Wasson G., *LSD, Ο δρόμος για την Ελευσίνια*, Αθήνα, Κοινότητα, 1978.
- Jaffe J., Peterson R., *Ναρκωτικά - Τσιγάρο - Αλκοόλ (1980)*, Ψυχογιός, Αθήνα, 1981.
- Kaplan J., *Marijuana, the new prohibition*, World Publ. Co, 1970.
- Lamoyr C., Lamberti M., *Όπιο οι μεγάλες διαδρομές (1972)*, Γνώση, Αθήνα, 1986.
- Leary T., *Ψυχεδελικές Ικεσίες*, Άρδην, Αθήνα, 1983.
- Olivenstein K., *Η ζωή του τοξικομανή*, Παλλάδα, Αθήνα, 1982.

- Philips J., Wynne R., *Cocaine, the mystique and the reality*, Avon Books, N.Y., 1980.
- Puharich A., *Το Ιερό Μανιτάρι*, Ηλιάδης, Αθήνα, χχ.
- Quincey Th. de, *Εξομολογήσεις ενός Άγγλου οπιοφάγου (1822)*, Εκάβη, Αθήνα, χχ.
- Schneider M., *Νεύρωση και πάλη των τάξεων (1974)*, Ράππας, Αθήνα, 1982.
- Stafford P., *Εγκυκλοπαίδεια των Ψυχεδελικών (1977)*, Πράξις, Αθήνα, 1983.
- Stefanis K., Dornbush & Fink, *Hashish: Studies of Long Term Use*, Raven Press, N.Y., 1977.
- Szasz T., *Ceremonial Chemistry*, Routledge & Kegan, 1975.
- Szasz T., *Το Δεύτερο Αμάρτημα (1973)*, Αθράμ, Αθήνα, 1982.
- Wells B., *Psychedelic Drugs, psychological, medical and social issues*, Penguin Books, England, 1973.
- W.H.O., *Εγχειρίδιο Διεθνούς Ταξινόμησης των Νόσων, Κακώσεων και Αιτιών Θανάτου (1977)*, Υπουργ. Κοινων. Υπηρεσιών, Αθήνα, 1980.

(B) Άρθρα

- Επιτροπή Αντι-πληροφόρησης, *Ναρκωτικά: πέρα απ' τις αστυνομικές λύσεις*, εφ. Θεσσαλονίκη, 19 και 20 Ιουλίου 1982.
- Ε. Σ. Ε. Α. Ν., *Ιατρική Θεώρηση των ναρκωτικών ουσιών*, 1982.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, *Έκθεση της Εξεταστικής Επιτροπής για το πρόβλημα των ναρκωτικών στις χώρες της Κοινότητας*, Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, 1986. Δημοσιεύτηκε και στο «Δελτίο» του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, τχ. 40 και 41, 1986.
- Ειδική Επιτροπή ιατρικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, *Έκθεση με τίτλο Κριτική του Νομοσχεδίου για τα Ναρκωτικά*. Το πλήρες κείμενο της δημοσιεύτηκε στην εφημ. Ελευθεροτυπία (5, 7, 8, 9 και 10 Ιανουαρίου 1987) και στο περ. Το Τραμ, τχ. 2, Ιούλιος 1987.
- Καράμπελας Γ., *Η τοξικομανία της εξουσίας*, περ. Playboy (ελληνική έκδοση), τχ. 32, Νοέμβριος 1987.
- Μοσχολάκης Α., Σαβθάκης Ε., *Κάνναβη: ψυχοφαρμακολογία / υποκουλούρα*, περ. Σύγχρονα Θέματα, τχ. 3, 1978.
- Οικονομόπουλος Γ., *Ναρκωτικά και Πολιτική*, περ. Τετράδια, τχ. 7, Απρίλιος 1983.
- Πλωρίτης Μ., *Η Νιρβάνα-Θάνατος*, εφημ. Το Βήμα 12, 19 και 26 Δεκεμβρίου 1982.
- Angier N., *Μαριχουάνα: Οι δυο όψεις του νομίσματος*, περ. «Το Περισκόπιο της Επιστήμης», τχ. 40, 1981.
- Arnao G. & - Cancrini L., *Ηρωίνη: Ένας θάνατος κάθε μέρα*, περ. Αντιθέσεις, τχ. 12, 1982.
- Boissier J. & Euvra D., *Τα ψυχοφάρμακα*, περ. Το Περισκόπιο της Επιστήμης, τχ. 40, 1981.
- Krasikon A., *Το υπ' αριθμόν Ένα εμπόρευμα*, στο «Αντιπολιτευτικές τάσεις στην ΕΣΣΔ», Οδυσσέας, Αθήνα 1978.
- Leary T., *Η τρελή παρθένα της ψυχεδέλειας*, περ. Ιανός, τχ. 1, 1982.
- Pole R., *Ναρκωτικά και Όπλα*, σειρά άρθρων στο περ. Σχολιαστής, τχ. 41 (Αύγ.1986) έως 45 (Δεκ.1986).
- Ratna L., *Η Πολιτική της Τοξικομανίας*, στο «Η τρέλα», ανακοινώσεις στο Διεθνές Συνέδριο Σημειωτικής & Ψυχανάλυσης (Μιλάνο 1976), Χατζηνικολή, Αθήνα, 1978.

(Γ) Αφιέρωματα περιοδικών

- Ιανός, τχ. 6, Νοέμβριος 1983, Θεσ/νίκη.
- Ιχθυετής, τχ. 21, Μάιος 1987, Αθήνα.
- Σύγχρονα Θέματα, τχ. 3, 1978, Αθήνα.
- Ελευθεροτυπία, δημόσιος διάλογος για τα ναρκωτικά, μια πληθώρα δημοσιευμάτων στο πρώτο τρίμηνο του 1987.